

1-24. m. + ty.

14111

Ötvenkilencedik évfolyam.

1. szám.

Debrecen, 1939 január 1. — 2001

DEBRECENI PROTESTÁNS LAP

EGYHÁZI ÉS ISKOLAI KÖZLÖNY

SZERKESZTŐSÉG: Debrecen,
Révész-tér 2. szám. (Kistemplom.)

KIADÓHIVATAL: Debrecen,
Kálvin-tér 17. szám. (Püspöki hivatal.)

Megjelenik minden hó 1-én és 15-én. Előfizetési ár 1 évre 8 pengő.
Postatakarékpénztári csekkszám: 43,916.

FŐSZERKESZTŐ: Dr. RÉVÉSZ IMRE. FELELŐS SZERKESZTŐ: URAY SÁNDOR.

Néhány testvéri szó az új esztendőre

D. Dr. Révész Imre püspöktől

Azokban a nyomaszló, keserves őszi napokban, amikor világhatalmas katasztrófa fenyegetett, még később is, amikor félelem és remény között ingadozva vártuk a döntést: nagyon sokszor kaptam kishitúségen magamat. És ilyenkor végsőleg mindig annak megdölgölása emelt föl és szégyenített meg: mekkora képtelenség, hogy Krisztusnak egy megváltottja — s még hozzá olyan, akit Ő éppen a Róla való szakadatlan bizonyágtevés szolgálatába állított be — reszkessen egy akármilyen nagyméretű katasztrófától akkor, amikor tulajdonképpen az egész életét és az egész bizonyágtevését meg kellene határozni és állandóan formálnia kellene a két legnagyobb, egymással a legbelsőbben kapcsolódó, s még hozzá elkerülhetetlen katasztrófára, a halálra és az ítéletre gondolásnak.

Lehet, hogy ez a reánk virradó 1939. esztendő számunkra, mint magyarok, mint keresztyének és mint reformátusok számára nagy és jogosult remények mellett jobban tele van félelmes, sőt borzalmas lehetőségekkel is, mint húsz év óla bármely másik azok közül az esztendők közül, „amelyekben gonosz láttunk“ (XC. Zsolt. 15.). De mit jelent ez arra az emberre nézve, aki ajkának és szívének ős hitvallása szerint „mindennemű háborúság és üldöztetés közepett, fölemelt fövel várja az égből az ítélbírót“? (Heidelbergi Káté 52. kérdés.) Mi egyebet jelenthet, mint azt, hogy még komolyabban veszi, mint bármikor eddig vehette, a halált és az ítéletet: azt, hogy nem az első, hanem csak a második halál (Jelenések 2: 11, 20: 6, 14; 21: 8) az, amitől a keresztyén embernek retlegnie kell, és hogy a földi történelmben mindenféle katasztrófa — még az olyan is, amelyről azzal szoktuk egymást biztatni, hogy „az egész civilizációt elpusztítással fenyegetné“ — tulajdonképpen csak szerény előhírnöke, előrevetett tűnő árnyéka az egyellen igazi katasztrófának: az Ítéletnek, amelyet a visszajövő Úr Jézus Krisztus hoz és hajl végre.

Mit hoz ez az új esztendő? Minekünk, hitvalló reformátusoknak egyet meg kell, hogy hozzon: minden körülmények közt még jobban meg kell, hogy tanítson bennünk egy atyáink nagy művészetére: „a halállal való esmérkedésre“, és alázatosan bálorszívú őseinknek jelemelt fejű katasztrófavárására: a minden pillanatban megérkezhetl Örök Bíró elé készülödsésre.

Minekünk tehát, keresztyén mivoltunknál fogva, nemcsak a jövőbe kell néznünk újév reggelén, hanem a jövőn túl is: minden lehetséges földi és emberi holnapon túl az örök Holnaputánba. Ebben a jövőntúli fényben kell szemlélnünk magát a sejtelmesen kibontakozó jövőt is, ebben a Holnaputánban kell elhelyeznünk, mint egybefoglaló és határtszabó végtelen távlatkerelben, a ködben úszó holnapot.

Ebben a szemléletben túl kerölünk „optimizmuson“ is, „pesszimizmuson“ is. Nem az izgat bennünket, jobbra vagy balra billen-e emberi számítgatásaink valószínű mérlege. Nem arról van többé

szó: mi vár reánk, magyar református keresztyénekre, az Úr 1939-ik esztendejében — hanem arról: mivel várjuk mi, magyar református keresztyének, az 1939-ik esztendőt, és benne, minden eselleges katasztrófális egyéni vagy közösségi megpróbáltatáson túl magát az Ítélet katasztrófáját s vele együtt közelgető Urunkat?

A következő néhány testvéri szót ebben a beállításban szeretném érteni és értetni.

*

Hogy a magunk szűkebb portáján kezdjem: Debrecen és a Tiszántúl reformátussága az 1939. esztendőben az előtt a nagy feladat előtt áll, hogy külsőképpen, szervezeten is véglegesen odaölelje magához a visszakapott beregi és ugoesai félszáz ezer drága testvért. De ennek a nagy feladatnak van másik oldala is: lelkiekben és erkölcsiekben, hívalló bálorságban és a szeretet önfeláldozásában, egyházunknak mind külső, mind belső építésében és a nemzetélet önellen szolgáltatában legyen ez a debreceni és tiszántúli reformátusság olyan szemmel látható nagy újabb haladást az 1939. év folyamán, hogy visszajött testvéreink lelkében folyton-folyvást erősödjék a bizonyosság: valóban érdemes volt visszajönni! A még vissza nem jöttékében pedig meghatványozódjék a fájdalmasan édes áhítozás: de jó volna minékünk is visszamenni!

Eddigi rövididejű hivatali tapasztalataim és megfigyeléseim alapján ennek a feladatnak részletezéséhez most csak néhány löredékes vonást emelhetek ki.

Debrecenben a legnagyobb odaadással kell továbbfolytatódni a szépen folyó és továbbfejlődése biztosítékait úgyszólván önmagában hordozó egyházrészi munkának, ahonnan példaadást, ösztönzést és ihletést várnak elsősorban a Tiszántúl többi hatalmas gyülekezetei, de többé-kevésbé az egész magyar reformátusság is, a még elszakított testvéreket is ideértve. Magától értődően nagyon is kívánatos, hogy az egyházrészek munkája egységes elvek szerint s a legjelentősebb gyülekezetépítő és missziói munkáknak minél erősebb összehangolásával — nemesak szellemben, de többé-kevésbé módszerelileg is egy nyomon járásával — folyjék. Az is magától értődik, hogy bizonyos munkaágaknál (pl. hitvédelmi előadás-sorozatok rendezésénél) feltétlenül óhajlandó azok központi kiépítése: a józan ész és a dolog természete mondja meg, hogy az ilyeneket másként, mint központilag nem lehet, legalább ezidőszerint nem lehet csinálni. Épp ezért nagy hivatás vár a jövőben is az egyházközség központi missziói bizottságára, amelynek a Templomegyesület minden jóban próbált és minden jóra kész női táborkarával sürgősen ki kell egészülnie. De a központi irányításnak ez a mellőzhetetlen szüksége ma már többé nem jelentheti azt, ami a múltban állott fenn jó ideig, hogy t. i. az egyházrészek munkája mellett bizonyos központi munkák külön éltek a maguk életél, bizonyos fokú (bár tisztos) öncélúsággal és öntörvényűséggel. Ez átmeneti állapot volt s ma már önmagától elközelt a saját végéhez. Mesterséges meghosszabbítása a debreceni református egységnek és erőnek semmiképpen nem használna.

Debrecennek, de egész egyházkerületünknek és megnagyobbodott országos egyházunknak is örömnépe lesz az előreláthatólag pünkösd csónka hetének csütörtökén és péntekén (június 1—2.) megtartandó kollégiumjubileumi főünnepség. Mélyen megaláz, megaláz és egyben boldoggá tesz az a gondolat, hogy Istenünk egybek közt bizonyára azért sem engedte ezt az ünnepséget a múlt ősszel megtartanunk, mert azt akarta, hogy a tervezetnél jóval egyszerűbb keretek közt tartsuk meg és hogy ezen a külsőségeiben egyszerűbbé, tehát stílusában reformátusabbá vált ünnepségen sokkal több szabad magyar testvér örülhessen velünk együtt, mint amennyi örülhetett volna 1938. november 2-ika előtt.

Most tehát még sokkal inkább igyekezni fogunk ezt az ünnepséget a tervezett időpontban úgy megrendezni, hogy külsőségeiből mindenki — református és nem református, magyar és külföldi, jóbarát és ellenség — egyaránt a legkedvezőbb következtelést vonhassa a belsőre: a magyar és legközelebről a tiszántúli reformátusság elszánt életakarására, bibliai puritánizmusára, rendületlen hitbeli hűségére s Isten dicsőségéért alkotni vágyására.

Mindenkinek meg kell majd látnia ebből az ünneplésből, hogy mi, amikor ünneplünk, akkor is dolgozunk: erősítjük Kollégiumunkat s elmélyüljük a hozzá való ragaszkodást.

Bárhogyan végez azonban ez új jubileumi terminus felől az Úr: a Kollégium erősítése, mégpedig legközelebről a lelkészképzőintézet kifejlesztése meg a közép- és főiskolai internátusügy lehető legsürgősebb és legkedvezőbb megoldása által a legélen kell, hogy álljon az 1939. s még jóegynehány következő évben egyházkerületünk nevelésügyi feladatainak és felelősségeinek. És ez lesz majd a legizibb jubileum.

*

Amennyire az egyházkerület életébe az új munkaköröm engedte szemszögek alatt és réseken át három hó folyamán itt-ott bepillantottam, nagyon sok biztató jellel és jelenséggel volt alkalmam találkozni — nem annyira külső mozzanatokban, mint inkább a lelkek mélyén. Néhol döbbenetesen nagy nehézségek közt is hatalmas erővel tör fel a munkavágy és a bizonyágtéves készsége. Csüggesztő jelenségek is akadnak persze bőven, de jól esik látnom, hogy azokat egyellenegy komoly testvérem sem tekinti rendénvalóknak, és megváltozhatatlannak még kevésbé tekinti.

A hasznosabb együttműködés és a „szabályszerű küzdelem“ (II. Timót. 2 : 5) érdekében nagyon szeretnék valamit nyomatékosan kérni. **Legyen több a bizalom az egyházkerület alkotmányos szervei és rendje iránt.** Csaknem nap-nap után merülnek fel olyan jelenségek, amelyekből azt vagyok kénytelen megállapítani, hogy az én atyámfiái tölem tulajdonképpen diktatórikus intézkedéseket várnak, vagy legalább is olyan kijelentéseket, amelyekkel mint orákulumokkal befolyásolhassák az alsóbbfokú szervek igazgatási, sőt nem egyszer bírósági ügyintézését. Kijelentem, hogy erre, amint eddig nem, úgy ezután sem leszek kapható, mert nem erre, hanem pontosan ennek ellenkezőjére tettem esküt. Minél rosszabb idő jár az alkotmányosság eszméjére a világi köztudatban : annál féltékenyebben kell azt az egyházban őriznünk, természetesen úgy, mint nem világi elgondolásokból, hanem mint a Krisztus egyedülvaló egyházfőségéből levezetett alkotmányosságot.

Gyakorlatilag ez egyebek közt azt is jelenti, hogy semmi körülmények közt nem leszek ezután sem hajlandó — még ha ezt sürgetve várják is tőlem némelyek — oly ügyekben, ahol ezt egyházalkotmányunk szelleme és betűje egyként tiltja, az esperes urak feje fölött (vagy háta mögött) nyilatkozni vagy éppen „intézkedni“. Meg azt is jelenti, hogy semmi, még olyan állítólagosan nagy érdekekre tekintettel sem leszek hajlandó sem én, sem az elnöktársam pénzügyi, általában gazdasági vonatkozású dolgoknak a megfelelő kollégiumi vagy kerületi szervek megkérdezése és a felelősségben való osztozása nélkül, kizárólag elnökségi hatáskörben való intézésére.

Még világi vonatkozásban is alighanem úgy áll a dolog, de a református egyház életerében föltétlenül úgy áll, hogy a parancsuralom után való vágyakozás tulajdonképpen lelki és erkölcsi fáradtságnak, legfőképpen pedig a felelősségekben való osztozás hiányos készségének, a minden felelősséget lényegében egy emberre tolni akarásnak a jele. Nem nagyon keresztyéni és legkevésbé sem kálvinista keresztyéni vonás.

*

Ennek a kérdésnek a megérintése (de tovább nem pengelése) vezessen át néhány olyan, nem szorosán vett egyházi kérdéshez, amelyek egyházunkra és nemzetünkre nézve egyaránt döntő jelentőségű megoldásokhoz, vagy legalább megoldási stádiumokhoz fognak jutni előreláthatólag már az 1939. év folyamán. Nagyon fontos velük szemben teljes szilárdsággal tartanunk a református keresztyén álláspontot.

Az egyik a radikális földbirtokreform, a másik a zsidókérdés.

Református keresztyén állásponton a magántulajdon csak mint Isten-tulajdon képzelhető el, birtokosa pedig nem lehet más, mint sáfár. Isten védi és megáldja a hűséges sáfárt, a hűtelenhez pedig — aki az Ő kizárásával, az Ő törvénye megsúfolásával akarta bírni „magántulajdonát“ — előbb vagy utóbb így szól : „**A d j s z á m o t a t e s á f á r s á g o d r ó l ; m e r t n e m l e h e t s z t o v á b b s á f á r**“ (Lukács 16 : 2). Én azt hiszem, Magyarországon ma elkövetkezett az a pillanat, amikor a Mennyei Gazda e szavát nagyon sok hűtelen sáfárnak meg kell hallania. Ha már most ennek következménye az lesz, hogy kevés és dús hűtelen sáfár helyett sok kicsiny, de hűséges sáfárja lesz az Úr Istennek a magyar föld Tőle származó javaiban : az az Ő dicsőségére szolgál és minden jó református emberben mélységes örömet kell. Itt csak azt ne felejtjük el, hogy megfelelő lelki és erkölcsi erő tartalék nélkül a kicsiben épügy lehet valaki hűtelensáfár, mint a nagyban — tehát lelki megújulás és erkölcsi megjobbulás nélkül a legradikálisabban és másrészt legszerencsésebben végrehajtott földreform sem biztosítéka önmagában a nemzet jobb jövőjének. És csak azt ne felejtjük el, hogy amennyire mélyen és erősen érdeke egyházunknak is, nemcsak nemzetünknek, a színmagyar református nép tömegeinek az agrárproletáriátusból való gyors és erélyes kiemelése és belőle a lehető legtöbb önálló egzisztencia kikristályosítása — épp annyira legkevésbé sem érdeke egyházunknak (éppoly kevésbé, mint nemzetünknek), hogy ez az átalakulás forradalmi erőszakosságok közt menjen végbe ; oly erőszakosságok közt, amelyektől a k k o r m á r elválaszthatatlan lesz egyebek közt az egyházellenes célzat is. Ez a célzat s a vele járó hangulat pedig akkor már egyik egyház kerítésénél sem fog megállani és nem fog — mert olyankor nem is igen szokás — distingválni tízezerholdas meg tízezerholdas „papi javak“ között.

A zsidókérdést illetően a református keresztyénség bibliai álláspontja egyházunk tagjai számára nagyon sokszor ki volt már fejtve, az enyémmel mindenképpen avatottabb ajkak és tollak által is. A kérdés rohamos fejlődésének jelen pillanatában egy mozzanat az, amelyikre különös erővel kell rámutatnunk: és ez az, hogy a zsidókérdés gyors és minél radikálisabb megoldását a nemzet egészséges és ellenállhatatlan életösztöne követeli: az az életösztön, amely a nemzet életének mai fordulóján vakító világossággal és visszautasíthatatlan erővel érzi a zsidóság tömeges asszimilációjának annyi emberöltő türelmes várakozása és kísérletezése után is végleges lehetetlenülését és az asszimilálhatatlan tömegnek mind a nemzeti szellem, erkölcs és öntudat szempontjából, mind a nemzet gazdasági önerőre jutása szempontjából végzetlenül gálló és kóros hatását. Hogyha a magyar református egyház ezen a ponton nem tudna együtt érezni a magyar nemzet egészével, az legalábbis következzelenség volna az ő részéről, amikor negyven év óta a nemzet minden egyéb sorskérdésének olyan mély átélője és olyan készséges, alázatos kereszt-hordozója. A zsidókérdés minden, még olyan erélyes és gyors megoldási kísérlettel is, amely alapos reményt nyújt a magyar nemzeti szellem meglétszülésére és a magyar nemzet gazdasági megerősödésére, a mammonizmussá fajult kapitalizmus hatalmának megroppantására, a magyar református egyház csak helyesléssel nézheti. Ugyanakkor azonban a magyar református egyház sohasem állhat be azok táborába, akik idegen hatás alatt, kritika és szükség nélkül fajmítoszt csinálnak a zsidókérdésből s ezáltal a bibliai kijelentés mozdíthatatlan tételeivel kerülnek tudattalanul, vagy nagyon is tudatosan szembe. A Krisztushoz igazán meglétszóval, étellel, cselekedettel és szenvedéssel valló zsidókat (akiknek száma persze sokkal csekélyebb, mint a csak vízzel megkereszteltéké), úgyszintén a zsidó-nemzsidó házasságból származott komoly, hitvalló keresztyéneket a magyar református egyháznak még esetleges nagyon súlyos hátratételek árán is oltalmaznia kell terror és brutalitás ellen, ahol és amikor csak az — a maga kizárólag lelki lehetőségei szerint — módjában van. Igazságtalanságok és embertelenségek (igazában: istentelenségek) elkövetése ellen pedig a magyar református lelkiismeretnek Krisztus nevében még akkor is tiltakoznia kell, hogyha azok a Krisztushoz meg nem tért, de különben az Isten tíz parancsolatát becsületesen megtartó s a nemzetnek egy vagy más téren hasznos szolgálatokat teljesített, emberöltők óta jóindulatúlag asszimilálódni igyekezett zsidó családok tagjain követtetnek el.

Gyűlöljünk szellemet, de ne gyűlöljünk fajt. Gyűlöljünk Krisztussal, aki a templom tornácában kújárkodó fajtestvéreire ostort fogott, de az Óhozza öntudatlanul vágyakozó fajtestvéreben meglátta az „igazán izraelitát, akiben hamisság nincsen“ (János 1: 48).

Azt pedig legalább a közmondásos magyar kálvinista józanságnak tisztán kellene látnia, hogy a fajok lefelé való osztályozása — ha egyszer az „árja“ ideologia alapján történik — nem egyedül a sémi fajra nézve jár súlyos következményekkel. Tessék nyugodtnak lenni: mi finnugorok és töröklátárok sem fogunk a létra fokán sokkal magasabbra kerülni!

*

Azt hiszem, ha valamiben, hát akkor a fentebb kifejtett elvi és gyakorlati megállapításokban nem igen lehet ma semmi lényeges különbség a magyar keresztyén egyházak tagjai között. Tehát ha valahol és valamikor: a magyar sors jelen fordulatában, a végzetlerhes 1939. év fátyolos kinban vonagló arca előtt indokolt az, hogy a különböző magyar keresztyén egyházak igazi élő tagjai és felelősség-hordozó vezetői Krisztusban és a magyar nemzet iránt való önmegáldozó krisztusi szeretetben nagyon közel érzék magukat egymáshoz. Ma nincs komolyan hívő, készségesen hitvalló és kisebb-nagyobb egyházi felelősséget viselő magyar református keresztyén ember, aki nagyon mélyen ne vágyakoznék ez után a közösség után. És azért az ilyeneknek fájnak legjobban olyan jelenségek — főként a legnagyobb magyar keresztyén egyház egyes tényezőiről —, amelyekből jóval több hatalmi akarat érzik ki, mint amennyi testvéri szellem, jóval több érzék a felekezeti partikularizmus, annak intézményes fenntartása és erősítése iránt, mint amennyi érzék a keresztyén hitnek és életnek Krisztusban való közös gyökérezése iránt, túl minden felekezeti választófalán. Hogy ilyen vagy ehhez hasonló hibák minálunk reformátusoknál is meg-megakadnak — a kisebbségi érzékenység keserű hangulatával, riktó színeivel is megterhelten —, az nagyon is lehetséges. De a helyzet kulcsa itt, mint minden hasonló esetben, a többség kezében van. Ha Róma magyar katolicizmusa az Evangélium magyar protestantizmusát nem akarja egyszerűen missziói területtelé nyilvánítani s misszióját az állami támogatás minél hatékonyabb felhasználásával sürgösen munkába venni (már pedig ezt nem akarhatja, ha a mai Magyarországon nemzeti egységet és belső békét akar!) — akkor csak egyet akarhat: testvéri együttélést és lehető együttmunkálkodást Krisztus minden magyarjával, Krisztus minden magyarjáért; ennek az érdekében pedig öneki is áldozatokat kellene hoznia, nemcsak mitőlünk kívánna. Tiszta helyzet csak ez a kettő volna: ami ma a kettő között van, az, mélyen sajnálatos módon,

egy mindennapos önellenmondásokkal telt, szomorúan tisztázatlan helyzet. Ez a helyzet, a maga, már napirenddé rögződött jelenségeivel (pl. a keresztiek erősakolt kitűzésével állami és községi intézményekben, a valláskérdésnek álláskérdésé való szüntelen átjárásával — hogy a reverzális ügyben tanúsított engesztelhetetlenségről már ne is szóljunk!) aggasztóan fokozza a magyar lelkekben ma egyébként is uralkodó izgatottságot és zűrzavart, s éppen nem nagy biztatással szolgál arra a talán nem távoli lehetőségre nézve, amikor minden felekezeti magyar keresztényeknek forró, kemény és tartós kézfogására végső szükség talál majd lenni, minden egyháznak és a reá bízott lelki javaknak egyforma érdekében!

* * *

Nagyon nem szeretném, ha ez az írásom és különösen annak második fele valami afféle nyugtalanító gondolatot támasztana akármelyik testvéremben, hogy íme: már ebbe az emberbe is belébújt a „politizálás“ ördöge! Aki ennek az írásnak első felét s főként a bevezetését is szívére vette, az talán el fogja nekem hinni, hogy annak második felét époly kevéssé sugallta „politizáló“ viselkedés, mint az elsőt. A kettőt összetartozónak érzem, mert mind a kettőben ugyanazon isteni Ige és ugyanazon lelkipásztori felelősségérzet vezette tollamat. Az, ami itt „politizálás“-nak látszik, nem a mának, még csak nem is a holnapnak, hanem az örök Holnapulánnak a politikája: magyar sorskérdések a halálnak, az ítéletnek, a Krisztus visszajövelelének s az Isten országának fényében szemlélve. Ha engem csak az érdekelne, mi lesz holnap, akkor ezekről a kérdésekről az okosság parancsára vagy egyáltalán nem írtam volna, vagy pedig egészen másképpen írtam volna. Annak azonban, aki — állása és hivatása lényegéből folyóan — nem a holnap eshetőségeire spekulál, hanem az örök Holnapulánba néz, joga is, kötelessége is megmondani a pásztori felügyeletére bízott, most már talán egy milliónál is több magyar testvéreinek, milyennek látja és gondolja ez örök Holnapulán nem-földi fényében a ma gyötrelmes vajadásából szemünk előtt szülemő holnapot.

Hazudnám, ha azt mondanám, hogy valami nagyon boldognak látom és gondolom. És ezért engedjék meg az én testvéreim, hogy újesztendei köszöntésem hozzájuk, szívből-szívbé, ne így szóljon: boldog új évet — hanem így: boldog új embert! Egyháznak is, nemzetnek is erre van ma mindenekfölött szüksége.

„Boldogok, akiknek útjuk feddhetetlen, akik az Úr törvényében járnak. Boldogok, akik megőrzik az ő bizonyosságait, és teljes szívből keresik őt.“ (119. Zsoltár 1—2).

Új év, új nemzedék

Egy láthatatlan, de minden megmozdulásában érezhető kéz úgy a népek, mint az egyes egyének életét korszakokra osztja. Minden korszak új gondolkodásmódot, új eszmekört, új célkitűzést jelent. Egy év rövid idő még az egyesek életében is, mennyivel inkább a népek életében. Röpké pillanát, de lehet kiinduló pontja egy új korszaknak. A világtörténelemben az egész emberiséget érintő eseményeknél, fontos szellemi áramlatoknál mindig kutatjuk a kiindulási pontot jelző évszámot s legtöbbször meg is találjuk azt. Minden új év küszöbét azzal a reménnyel lépjük át, hogy talán az új korszak kezdetét jelenti a népek világában, saját nemzetünk, egyházunkra? E változás a gondolatok egész sorozatát, mindenekelőtt pedig azt a vágyat ébreszti fel, hogy ne csak a napok egymásutáni rendjében, a 12 hónap elmúlásával legyen új év, hanem legyen új év, megújulás országban, társadalomban, egyházban egyaránt.

Új év! Milyen másképpen ejti ki a szót egy idős ember, aki mögött egy hosszú, tapasztalatokban gazdag mult áll, mint egy ifjú kezdő ember, aki most indul el az élet küzdőterére. Az ifjú és középkorú embereket általános és egyéni problémák foglalkoztatják, míg a korban előrehaladott embereknél az utóbbiak elmaradnak. Egyéni célkitűzések, az érvé-

nyesülési vágy már nem homályosítja el a jelen megítélését, amelynek tárgyilagos voltát biztosítják a multban szerzett tapasztalatok. Az idős embernek már csak multja és jelene van s ezért minden új év beköszöntésével tekintetét nem a maga, hanem nemzete, egyháza jövője felé irányítja.

Új év! A jövő az új nemzedéken épül fel, melynek helyzete, kérdései, feladatai elsősorban kell, hogy érdeklődésünk központjában álljanak. Egy súlyos katasztrófákkal meglátogatott s annyi változáson keresztül ment országnak, mint Magyarországnak az ifjúsága más megítélés alá esik, mint a rendezett, meg nem csonkított országok ifjúsága. A mi új nemzedékünk, a háború utáni ifjúság két csoportra osztható. Az első csoport a háború előtt született, a háború alatt s azt követő nehéz időkben nőtt fel. A második csoport a háború után született s most van a serdülő korban. Az első csoport alkotja tulajdonképpen azt a nemzedéket, amely lassanként átveszi a közéletben, a harcban elfáradt emberek örökségét. Ennek az ifjúságnak szomorú a multja, többségének bizonytalan a jövője. A háború előtt s alatt született ifjú emberek sok megpróbáltatásnak voltak kitéve. A háború végén látták hazájuk darabokra szaggatását, hallották a megszállt területeken maradt magyar testvéreik jajkiáltásait. Átélték az

átkos kommunizmus idejét. A fejlődés éveiben reájuk nehezedett a papírpénzbőség nyomorúságos korszaka. Egészségi állapotuk sokat szenvedett a hiányos táplálkozás miatt. A következmények nem mindig kimondott betegségekben nyilvánulnak, hanem sokszor az akaratnak, az ellenállóképességnek a gyengeségében, a hiányzó frissességben. Ez az ifjúság túlságosan önálló akar lenni s igen sokra becsüli saját értékét. Egykor az öregtől tanult az ifjúság. Ma elmosódnak előtte a nehéz, de szép kötelességek: felelősség, tiszteletadás, bátorság, kitartás. A mai ifjúság az előtte levő nemzedékkel együtt buzgó szolgálja lesz annak az új szellemnek, amely három hatalom körül kering: a pénz, az érvényesülés, az én körül. Mindenütt az anyagiasság, az önérdék a fődolog. Itt van a nagy baj. A hivatásból kereset lesz, a tisztességes munkából robot. Ezt az ifjúságot átmeneti nemzedéknek is nevezhetjük, mert részben a multak hagyományai, részben a háborút követő nevelési rendszer alapján nevedett fel. A háború után az ország, a társadalom kiadta a jelszót: az ifjúságot testileg és lelkileg különbbét kell tenni, mint volt a régebbi, a háború előtti ifjúság. És megkezdődött az új nevelési rendszer, amelyben az ifjúság első csoportja csak részben részesült, a második csoportja, a mostani serdülő ifjúság pedig már teljesen ennek vezetése alatt áll.

Mi a különbség a háború előtti és a háború utáni nevelési rendszer között? Amaz teljesen értelmi nevelés volt, emez igyekszik az érzelmi életnek is megadni a maga jogait. El kell ismerni, hogy a régi, értelmi nevelés mellett a magyar ifjúság Európában képzettség tekintetében elsősorú volt. Egy érettségi vizsgát vagy tanítóképesítőt tett magyar ifjú általános tudása felülmúlja bármely külföldi kultúrallam hasonló korú, hasonló végzettségű ifjú tudását. Erre a többek között igen jó példát tudok mondani. 1928-ban egy osztrák fűrdőben, Zell am Seeben, nyaraltam, hol megismerkedtem egy porosz, Stettenbe való kereskedőcsaláddal. A családban volt VIII. oszt. gimnázista, akinek általános tudására nagyon kíváncsi voltam s e tekintetben egyik kirándulás alkalmával több kérdést intéztem hozzá. Megkérdeztem többek között, hogy mikor született Goethe? Nem tudta megmondani. Egy magyar ifjú megfelelt volna a kérdésre, nem is szólva arról, hogy Aranyt, Petőfit a születési évét erkölcsi kötelesség tudni minden magyar ifjúnak. Megkérdeztem tőle, hogy melyik országban és mikor vezették be az általános tankötelezettséget. Nem tudta megmondani. Csodálkozott rajta, mikor megmondtam, hogy éppen az Önök országában, Poroszországban rendelte el 1736 évben I. Frigyes Vilmos az általános tankötelezettséget. Tovább is lehetne folytatni a kérdések sorát, ha erre itt hely volna. Az értelmi nevelésből fakadó általános tudását a magyar ifjúságnak drágán kell

megfizetni. Szellemi jóllakottság, sok esetben legyen-gült fizikum, az általános érdeklődés csökkenése jellemzik hazánkban a középiskolát elvégzett ifjainkat, aminek aztán az a szomorú következménye, hogy az egyetemen a szakképzettséghez összetört testi és lelki erővel fognak. Így a magyar ifjak, akiktől a középiskolákban oly sokat követelünk, szakképzettség tekintetében bizony itt-ott mögötte maradnak a kultúrallamok ifjainak, akik töretlen eréllyel lépik át a főiskolák küszöbét. Évtizedek óta figyelem a középiskolák reformját, amely mind a mai napig nem tudott nyugvópontra jutni. Egy-egy reform alig tart két-három évig, hogy helyet adjon egy újnak. Igazán ember legyen, aki el tudjon igazodni a középiskolai reformok tömkelegeiben. Egy-egy reform sohasem jelenti az ifjúságra kívánatos teherkönnyítést, hanem inkább több tantárgynál tananyagszaporítást. Bizony-bizony nem tudunk megmenekülni az értelmi nevelés túlhajtásától. Hosszú időn át elhanyagoltuk az ifjúságnál az érzelmi élet fejlesztését és megerősítését.

Legyen új év az új nemzedék nevelésében! Ez nem azt jelenti, hogy a régít, ami jónak bizonyult a tanításban és nevelésben elvessük, hanem, hogy a kornak megfelelőleg alakítsuk át. A Kollégium 400 éves jubileumával kapcsolatban nemrégén egy előadást tartottam a debreceni Szülők Iskolájában, ezzel a címmel: „Tanulmányok a debreceni Kollégium nevelési rendszeréről”. E kérdéssel foglalkozva, hosszú időn át szerzett neveléstörténelmi ismereteim birtokában megállapítottam, hogy a legújabb pedagógiai irányzatok mind megvoltak a letűnt évszázadok alatt a Kollégium nevelési rendszerében, ha más alakban is. Vallásosság, erkölcsiség, hazafiság, jellemképzés — ezek voltak azok az oszlopok, amelyek a Kollégium nyugodott. Ezeket ma sem nélkülözhetjük. Ma az átértékelés korszakában, ha átértékeljük a jelen számára a Kollégiumot, nem tudjuk szavakban kifejezésre juttatni azt a hatalmas szolgálatot, amelyet az evangéliumi keresztyénségnek ez a régi vára a magyar népek tett.

Új év! Az az elhatározás érlelődik meg a magyar ifjúság minden nevelőjében, hogy a reabizott tanulókat nemcsak gondolkodni tanítja meg, hanem érezni is, vallásosan, hazafiasan érezni. Értelmi nevelés folytán állhatnak elő okos, tudós emberek, de jellemes, megbízható embereket érzelmi nevelés nélkül nem tudunk elképzelni. Nem értek egyet a nagy pedagógussal, Herbarttal, amidőn azt állítja, hogy a képzett emberek egyúttal erényes emberek is. A mindennapi élet ezt gyakran megcáfolja. Jellemképzés tekintetében tanítómestere lehet a mai kornak a debreceni ősi Kollégium, amely az antik-jellemeknek hosszú sorát bocsátotta ki a haza, az egyház, a társadalom építésére.

Dr. Veress István.

Felvidéki reformátusok hazaérkezése

Az országos örömben, melyet a trianoni határon túlra került magyar testvéreink és az ősi haza apáink véréből annyiszor öntözött elszakított területek részének visszaszerzése okozott, nekünk reformátusoknak külön fokozást jelentett az, hogy a hazatértek közt aránylag sok a református és a visszaesetolt

területeken sok fényesmultú és becses intézményekben gazdag egyházközségünk van.

Természetes, hogy ez a változás a mi egyházi életünkben is állít elénk nem könnyen megoldható kérdéseket. De minden boldogság gonddal jár és vajjon ki mondja boldogtalanabbnak az egészséges

gyermekéi számára kenyérért izzadó családapát a gyermekért sóvárgó magtalanál? Nekünk is öröm a gond is, mely testvéreink hazaérkezéséből származhatnak.

Lesz ilyen bizonyára az anyagi ellátás körül is. Fizetési kiegészítések, nyugdíjterhek, adócsökkentési segélyek, nemzeti szempontból mulhatatlan többféle támogatás talán nemvárt terhet jelent a különben sem dús államkincstárnak. Azon is lehet majd tépelődni, hogy a húszéves idegen uralom alatt szükségből kialakult intézmények közül melyiket kell tovább fenntartani s az azalatt elsorvasztottak közül mit kell új életre kelteni a visszacsatolt terület és a trianoni Magyarország viszonyainak mérlegelésével. Az efféle kérdéseknek annyi elágazása van, hogy róluk, legalább ma még, szólni is alig lehet lapcikk keretében.

Ellenben az egyházunk alkotmányát és igazgatását érdeklő kérdések megbeszélésének már most itt az ideje. Az Egyetemes Konvent engedélyt kért Zsinat tartására, az fog majd ezekben dönteni. Am a Zsinat előtt már szükséges a közfelfogás kialakítása. Azonkívül vannak kérdések, melyeknek megoldásával nem is lehet a Zsinat határozatáig várni, valamint a minden oldalról óhajtott összetartozás és egység érvényesülésének nagyszámú lehetőségei közül sem lehet alapos előkészítés nélkül tetszős ötletek alapján határozni.

A felvidéki reformátusok elnökségeivel kiegészített konventi elnökségi tanács a Zsinat megalakítása tekintetében úgy határozott, hogy a hazatérő terület egyházközségei azzal az egyházkerülettel vesznek részt a zsinati tagok választásában, amelyhez az elszakítás előtt tartoztak, az érdekelt egyházkerületek elnökségei pedig arra fogják kérni az egyházközségek presbitériumait, hogy első helyen azokat az érdemes férfiakat válasszák meg, akik az elszakított és hazatért részekben az idegen uralom alatt a püspöki és egyházkerületi főgondnoki tisztelet betöltötték. Ez a bölcs megállapodás prejudicium arra, hogy tehát egyházunk eme részei az eddig kényszerűségből ott fennállt egyházkerületek megszűnésével az 1904-i zsinati törvényekkel törvényesnek nyilvánított egyházkerületi beosztásba térnek vissza. Ez azonban természetesen csak a Zsinat határozatával történhetik, mert az egyházkerületek területváltoztatásához ez kell. Márpedig az 1928-ban megnyílt Zsinat törvénye azt a tényleges helyzetet fogadta el törvényesnek, amely akkor fennállt. E tekintetben azonban a zsinati határozat csak formáság, bizonyára nincs eszéágában sem senkinek másként rendezni ezt a kérdést, mint a régi helyzet alapulvételével.

Nem lesz ilyen egyszerű az egyházmegyék elrendezése. Ott, mint nevezetesen a dunántúli egyházkerületben, ahol részint egész egyházmegyék térnek haza, részint egypár egyházközség növeli az eddig itthon működött egyházmegyéket, ez sem nehézség. Bajosabb az eset akkor, ha a régi egyházmegyéink a trianoni határral szétarabolódtak és külön-külön szervezkedni voltak kénytelenek. Mi legyen most az összeolvadás után a valóságban meglévő két külön szervezettel?

Hallatszott olyan felfogás, hogy a magyarországi református egyház jelenlegi szervezete törvényes és hazatérő egyházközségekkel egyszerűen

megnövekszik a meglévő egyházmegye. Ennek a gondolatnak igazságtalanságát nem nehéz belátni magában véve sem. De még inkább érzi mindenki, ha olyan egyházmegyéről van szó, melynek nagyobb fele került idegen uralom alá. Kivált meg, ha az egyházmegyének annakidején az egészről megválasztott vezetősége a trianoni határon túlra került és az itthon maradt rész volt kénytelen kényszer egyházmegyévé alakulni. Ez a gondolat teljesen abszurd.

Van olyan vélemény is, hogy a kettészakított egyházmegye egyesülésénél a nagyobbik rész tisztikara maradjon meg és a kisebbik rész lépjen be ebbe a nagyobb fél által alakított szervezetbe. Ez minden bizonnyal igazságosabb az előbbinél, de ez sem mindenestre jó, mert képzeljük el, hogy a kisebbik résznek — mondjuk — : esperese ma is az, akit az egész választott meg; most ez hagyja el helyét és adja át annak, akit csak a kényszerűség tett esperessé? Azonfelül azért sem jó ez az elintézés, mert lehet, hogy éppen a kisebbik félen vannak az igazgatásra rátermett emberek, akiket az egész is szívesen lát a maga élén.

Harmadik megoldási módnak azt hallottam, hogy az egyesülésnél mondjon le mindegyik résznek a tisztikara és az egész úgy válassza meg most már az egésznek a tisztikarát. Ez bizonyára legjobban megfelel az igazságnak és a célszerűségnek is. Olyan embereket válogathatnak ki, amilyeneket legjobbnak látnak. Viszont hátránya, hogy a teljes választással járható izgalom, korteskedésekké válhatnak, szabálytalanságok elkövetésére adhatnak alkalmat és ezzel már a születés pillanatában sirját ássák az egyesülés szeretetteljességének.

Azonkívül ennek a módnak elvként elfogadása annyiban is hátrányos, hogy az elv alkalmazása következik az egyházkerületre is. Elismerem, hogy itt sem volna igazságtalan. Amde célszerűtlensége nyilvánvaló, ha arra gondolunk, hogy például a a tiszántúli egyházkerület nyolcszáznál többet számloló szavazattal bíró egyházközségeihez az egyesüléssel csatlakozik mintegy 70—80 számértékű szavazattal bíró egyházközség, a választás eredménye tehát nem lehet kétséges. Olyan nehézkes apparátust mozgósítani, mint egy egyházkerület megszavaztatása, ilyen helyzetben igazán értelmetlen volna. Meg kell tehát ezt az egész ügyet minden oldalról világítani és azután határozni, talán nem is feltétlenül egységes szabályozással.

A tiszántúli egyházkerülethez hazatérő egyházközségek a Ruszinszónak nevezett területen alakult kárpátaljai egyházkerülethez tartoztak. Ez a kerület állt a mi beregi egyházmegyénk mintegy kétharmadát kitevő elszakított részéből, a máramaros-ugocsi egyházmegyénk csehszlovák uralom alá jutott nagyobbik feléből (a kisebbik rész oláh uralom alatt a nagybányai egyházmegye odaesett részével egyesült), valamint a tiszáninneni egyházkerülethez tartozott ungi egyházmegye odacsatolt tíz egyházközségéből. Az ungi egyházközségek a tiszáninneni kerülethez fognak ismét tartozni, bennünket tehát közvetlenül csak a beregi és a máramaros-ugocsi részek érdekelnek. Máramarosból semmi sem jön haza, Ugocsából 13 vagy 14 kis egyházközségünk, amelyek aligha tudják magukat külön egyházmegyeként fenntartani. Ezekről alighanem más egyházmegyéhez csato-

lással kell gondoskodni. De még érdekesebb lesz a beregi részek esete.

A régi beregi egyházmegyénk odaszakadt nagyobb része adta a karpátaljai egyházkerület törzset. Ennek püspöke is az egész beregi egyházmegye volt esperese, Bertók Béla munkácsi lelkipásztor lett, aki jó egészségben, teljes munkaerőben érte meg a hazatérhetést. Az egykori beregi egyházmegyének tehát három olyan lelkipásztora van, aki magasabb vezető állásra választatott meg: Bertók püspök, az egész beregi egyházmegye volt esperese; az ő püspökké-tételével helyette választatott ruszinszko-beregi esperes, ezidőszent Bary Gyula és az itthoni beregi egyházmegyei Kelemen Gyula. Ugyanez az eset a megfelelő világi főtisztviselőkkel. Azonkívül van az egyházmegye mindkét részén megfelelő számú tanácsbíró, jegyző, ügyész, mindenféle egyházmegyei tisztviselő. Elrendezésre váró kérdés, hogy melyik feladatot most már ki végezze tovább.

A konventi elnöki tanács ülésén az a vélemény alakult ki, hogy a szükségből létrehozott szervezetek egyelőre működjenek tovább, kivéve természetesen a csehszlovákiai egyházunk zsinatját, amelynek működése jogi lehetetlenség volna. Az adminisztrációt és a bíraskodást ellenben legalábbis a folyamatban levő ügyek befejezéséig, el kell látni a most működő hatóságoknak. A teljes egybeolvadás csak a felszámolás megtörténtevel válhat valóra.

Az egybeolvadásnál nagyon figyelmet érdemlő szempont lesz az egyházi szervezetben megfelelő módon beillesztése azoknak az érdemes munkásoknak, akik akár odaát, akár itthon hűséggel és becsü-

lettel ellátták az egyházi feladatokat. Ne gondolja senki, hogy kicsinyes ez a szempont és hogy személyes tekintetekhez vezet. A mi egyházunkban a tisztviselők viselése — akár lelkesi, akár úgynevezett világi tisztségről van szó — nem parádé, nem előkelőség, hanem szolgálat. Ennek folytán nem is a szolgálatot teljesítő személyeknek, hanem egyházunknak szempontja követeli, hogy a jó és hív szolgákat ne eresszük el, hanem további szolgálatra kényszerítsük.

Nem a tisztség címe a fontos. Nem is a hatáskör. Hiszen csak szolgák vagyunk mindnyájan, Istennek kezében hitvány eszközök. Aki esperes volt, lehet tanácsbíró vagy jegyző, aki egyházmegyei gondnok volt, lehet tanácsbíró vagy egyházközségi gondnok. Nem lesz kisebb ezzel, mint ahogy nem lett nagyobb azzal, hogy hangzatosabb címet viselt. Aki Istent igazán szolgálni akarja, jól tudja ezt és nem vonakodhatik a kisebb című szolgálatról. Aki vonakodni, az am csak hadd maradjon el. De aki kész szolgálni, azt valamilyen címen meg kell tartani, mert annak bármilyen együgyű munkájában gyönyörködik Isten.

Meg nem engedhető erőfecsérlés volna, ha olyan férfiakat, akiket egyházunk tagjai ott, azok közt a szomorúan nehéz viszonyok közt méltóknak tartottak püspöki, egyházkerületi főgondnoki stb. tisztségre s akik a tisztségüket mindenkit hálára kötelező módon buzgón ellátták, most nem kérnénk az egyház további szolgálatára, csak azért, mert nem adhatjuk nekik azt a feladatkört, amelyet ők ott szomorú kényszerűségből vállaltak. **szentpéteri Kun Béla.**

Karácsonyi „Angyaljárás“

Ruskin Jánosnak, a híres angol kritikuskak tulajdonítják azt a megállapítást, hogy a világhíradalom három legnagyobb csillaga: Homerosz, Shakespeare és Petőfi. Hozzáteszi még Ruskin, hogy ha Petőfi nem írt volna többet, mint három verset (Szeptember végén, Egy gondolat bánt engemet, Reszket a bokor...) akkor is Petőfi volna és akkor is odaillenek a három legnagyobb közé.

Ez a reánk, magyarokra oly felemelő bírálat jut eszembe, amikor most karácsony táján, nap mint nap hallom énekelni a Szabolcska örökszép adventi énekét és karácsonyfák alatt hallom előadni a Szabolcska páratlanul kedves, mindnyájunk lelkéhez odanőtt karácsonyi verseit. Ezek hallatára érlelődött meg lelkemben az az előbbivel párhuzamos gondolat, hogy Szabolcska akkor is Szabolcska volna és maradna örökre, ha egyebet se írt volna, mint karácsonyi verseket... Nekünk, magyar reformátusoknak Szabolcskához ragaszkodnunk kell s nem szabad megengedni, hogy az ő műveit tendenciózusan bárki is háttérbe szorítsa.

Hát ime még a mi jó Szabolcskánk is, mondhatni mindenik karácsonyi versében ír a karácsonyi angyalokról: Szálljatok le, szálljatok... Jézus ama nagy éjjel, jó angyalait küldözgeti széjjel... Benne van a köztudatban, hogy karácsonykor „angyaljárás“ történik, akik az „aranyos kis Jézuskának“ a segítőársai.

Költészetnek ez mind nagyon szép. Az angyalok emlegetése ellen sem tiltakozunk. De ha komoly és bibliai értelemben is helytálló magyarázatát akarjuk adni annak, hogy honnan indul ki a szegények támogatásának, árvák befogadásának karácsonykor általánosságban gyakorolt ténye: akkor arra a szeretetre kell reámutatnunk, amellyel Isten úgy szerette a világot, hogy az Ő egyszülött Fiát adta... Ez a „csodabuzgó szeretet“ az, amely feljogosít bennünket a jótételre, a keresztyén testvéri segítő szeretet gyakorlására. Éppen ezért csakis azt a jótékonyt helyezhetjük, amelyik a Megváltó Jézus nevében történik s amelynek gyakorlása közben magunkról elhárítjuk a hálálkodást, ezzel a bizonyosságtétellel: lásd, Jézus szeret és vár téged.

Mindenekfelett pedig csak az a jótékonyt helytálló, amelyik megszervezett és rendszeres. Aki öntudatos református keresztyénnek tartja magát, az a jótékonyt egyháza kebelében, megszervezve s első helyen „hitünk cselédeire“ irányítva kell, hogy gyakorolja. A megszervezés alatt pedig azt értjük, hogy ne csupán egy-egy alkalomhoz (karácsony ünnepéhez) kötötten tegyünk jót, hogy ezzel elaltassuk megint egy évre lelkiismeretünket. Legyen a karitatív munka egész évre kiterjedő és egyenletes, mint ahogyan a szegénység és nyomorúság is, bizony nem csak egy-két napra szokott be-zörgetni az Úr kicsinyeinek ajtaján.

Legyen szabad itt az egyháziilag megszervezett, állandó jellegű jótékonyágnak egy igen áldott és üdvös formájára felhívni olvasóink s általában gyülekezeteink figyelmét.

Induljunk ki abból, hogy ha énhozzám naponta 4—5—10—20 szegény bekopogtat s alamizsnámat annyi felé osztom: ugyan mi jut egy részre? Egészen bizonyos az is, hogy a tizedik zörgetőnél már elfogy a türelmem s három-négy hét múlva belefáradok a mindennapos és rendetlen ostromba s talán adakozási kedvem is elhagy.

Ehelyett tehát szervezkedjünk meg egyházunk kebelén olyformán, hogy vizsgáljuk ki s írjuk össze a reá utalt szegényeket; lehetőleg mindenikről adjunk az elosztó gyűlésen egy kis helyzetképet s keressünk ugyanannyi családot, ahány szegényünk van összeírva s mindenik család kapjon patronizálásra nem több, mint egy-egy szegényt. Így vége a zaklatásnak; le vannak szerelve a visszaélők és tolakodók; mindenki megismerkedik a maga szegé-

nyével, azzal személyesen érintkeznek, jó szót szól hozzá, meg is látogatja s a jóltevő család ki se mondható indításokat nyer az adott esetek szelid, krisztusi megoldására. Felébred a keresztyén testvéri felelősség és egyszerre az őskeresztyének tiszta légköre vesz körül bennünket.

Gondolkozzunk ezen a terven.

Sajnos, e sorok írója nem állhat elő a maga gyülekezete jó példájával. Pedig ez kellene. De a nagyobb városokban ez kivihetetlen. Minden kisebb, vidéki gyülekezetben azonban megvalósítható, sőt egyedül helytálló ez a rendszer.

Boldog volnék, ha szerény kis írásom visszhangot keltene s a karácsonyi „angyaljárás“ magnéziumfényes divatja helyébe lépne, még csak nem is a „kicsi Jézuska“ kedveskedő, de alkalmi jótétele, hanem a református keresztyén ember lelkiületéhez, komoly gondolatvilágához egyedül illő rendszeres, állandó, egyháziilag megszervezett karitatív munka.

Uray Sándor.

D. Dr. Révész Imre püspök genfi díszdoktori kiténtetése

Nagy megtiszteltetés érte püspökünket és személyen keresztül Debrecen és a Tiszántúlt. A genfi egyetem ugyanis 1938. évi szeptember hó 30-án kelt oklevelével D. Dr. Révész Imre püspököt, a tudományos életben szerzett érdemei elismeréséül, *theologiai doktorsággal* tüntette ki s erről részére a debreceni Tisza István Tudományegyetem rektorához a díszoklevelet elküldötte.

1938 december hó 23-án, egyetemünk tanácsa ünnepi ülést tartott, melyen a tanács tagjain kívül nagy számmal jelentek meg az egyetemi professzorok is. Ennek keretében Dr. Bacsó Jenő rektor, lelkes hangon tartott beszéd kíséretében nyújtotta át D. Dr. Révész Imre püspöknek a kiténtető okmányt, méltatva a püspök tudományos érdemeit s visszatekintve ama maradandó emlékü nyolc esztendőre, melyet a püspök, mint a theologiai kar professzor tagja, a debreceni tudományegyetem kebelében töltött.

D. Dr. Révész Imre püspök meghatottan felelt a rektor üdvözlő szavaira s a nyert szép kiténtetést az Alma Mater ölébe helyezte, ragaszkodása és hálája jeléül.

A „honoris causa“ díszdoktori oklevél két okiratot tartalmaz. Az első a genfi köztársaság és kanton hozzájárulási nyilatkozata a kiténtetéshez; a második maga az oklevél; mindkettő francia nyelven készült. Ezeknek hiteles magyar fordítását az alábbiakban közöljük.

Genfi egyetem.

TISZTELETBELI THEOLOGIAI DOCTORI OKLEVÉL.

A genfi egyetem Tanácsa elismervén, hogy Révész Imre professzor úr nagy érdemeket szerzett a tudomá-

nyos életben, neki a tiszteletbeli theologiai doctoratusi fokozatot adományozza.

Genf, 1938 szeptember 30.

Az egyetem pecsétje.

VICTOR MARTIN
az egyetem Rectora.

Aláírás:

az autonom protestáns theologiai
fakultás dékánja.

Aláírás:

az egyetemi Tanács titkára.

Genfi Köztársaság és Kanton.

KIVONAT

az 1938 szeptember 13-i államtanácsi jegyzőkönyvből.

Az Államtanács, tekintettel amaz 1938 július 8-án kelt levélre, amelyben az egyetem Rectora jelenti, hogy az egyetemi Tanács elhatározta, hogy Révész Imre professzor úrnak Debrecenből, a tiszteletbeli theologiai doctori fokozatot adományozza, —

tekintettel a közoktatásügyi törvény 284. cikkelyére és az egyetemi Szabályzat 20. cikkelyére, —

a közoktatásügyi ügyosztály javaslatára, —
elhatározta, hogy az egyetemi Tanács döntéséhez, amellyel Révész Imre professzor úrnak a magyar portestantizmus történetére vonatkozó munkásságáért a tiszteletbeli doctori fokozatot adományozza,

h o z z á j á r u l.

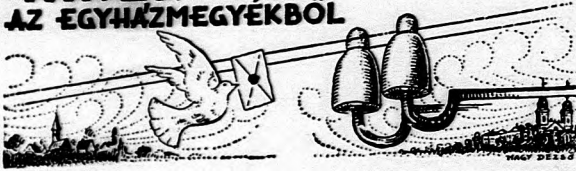
A másolat hiteleül:

Aláírás:

KANCELLÁR.

P. H.

HIREK AZ EGYHÁZMEGYÉKBŐL

CSONKABIHAR-ÉRMELLÉKI EGYHÁZ- MEGYE.

Az egyházmegye gyülekezeteiben a belmissziói tevékenység áldásosan folyik, a hívek szorgalmasan látogatják a vallásos-estéket és összejöveteleket; csaknem minden egyház karácsonyi segélyben részesíti szegényeit és felruházza a szegény iskolás gyermekeket.

Az álmosdi református egyház 36 iskolás gyermeket és 28 szegényét segítette meg 446 P. értékben ruhaneműekkel és pénzaodománnyal.

November 20-án a darvasi egyházban tartotta meg az alsó-sárréti lelkészi kör gyülekezeti napját, gazdag sikerrel. A gyülekezeti estén több mint 300 egyháztág jelent meg, melyen Gerzsenyi István zsákai lelkész imádkozott, Juhász Sámuel furtai lelkész ígét hirdetett, Andó Ferenc csökmői lelkész a hívekre váró nagy feladatokat feltáró előadásában szólt a gyülekezethez, s az ifjúsági és leányegyesületi tagok Papp Mihályné állami tanítónő betanításában kedves vallásos tárgyú színdarabokat mutattak be.

December 16-án Kismarján tartotta meg az érmelléki lelkészi kör presbitéri értekezletét több mint hetven presbiter részvételével, az értekezletet istentisztelet vezette be, melyen Székelyhidý Béla esperes szolgált. Az istentisztelet keretében megáldotta esperes azt a hatalmas nemzetiszínű zászlót is, melyet a kismarjai leányegyesület készített és aján-dékozott a hazatért Felvidék egyik református gyülekezete, a dereceni református egyház ifjúságának „A nagy Bocskai István hajdú ivadékaí szeretettel küldik e zászlót Esze Tamás kuruc népe, Bocskai István talpasai utódainak, hogy jelképezze azt a széltörhetetlen egységet, melyet ezer esztendő annyi próbáratevése, napjénye és borúja, sötét éjszakája és hajnalpírja tett elválaszthatatlanná” mondotta avatóbeszédében az esperes. A felavatott zászlót a leányegyesület elnök-nője kedves, megragadó beszédben adta át a dereceni református lelkésznek, aki meleg szavakban mondott köszönetet úgy a leányegyesületnek, valamint a gyülekezetnek, értékes ajándékáért.

Az istentisztelet után tartott presbitéri értekezletet vitéz Dr. Nadányi János egyházmegyei gondnok nyitotta meg, melyen Dr. Erdős Károly Tisza István tudományegyetemi tanár, e mélyhitű nagy lélek, tartott előadást, bibliai alapon állítván az egybegyűlt presbiterek elé a magyar kálvinista presbiter nemes, tisztas alakját. Esperes zárószavaival ért véget a mély nyomokat hagyó értekezlet. A presbitéri értekezlet után Bocskai István szoborművére helyezett koszorút az egybesereglettek nevében vitéz Dr. Nadányi János gondnok, reámutatván nagy történelmi látlatokat átfogó s a jelenre is annyit intő jellel szolgáló nagy fejedelem, Bocskai István el nem múló államférfiúi értékeire.

A vendéglátó kismarjai presbitérium a meg-

jelentek tiszteletére közebédet adott, melyen esperes, a helyi lelkész, egyházmegyei gondnok, Dr. Erdős Károly és a dereceni lelkésztestvérünk mondottak kedves, értékes köszöntéseket. Nagyon figyelemreméltó és mindenkit elragadó volt a *dereceni egyház gondnokának* a közebéd végén történt felszólalása, könnyek gyöngyöztek szemünkben, hallva ez egyszerű becsületes magyarnak, a mi vérünknek, kálvinista hitünk, hazánk és fajunk szeretétől áttüzesedett beszédét, melyre esperes válaszolt.

A délutáni istentiszteletet Nagy Márton újléai lelkész végezte, míg a leány- és ifjúsági egyesületekben Vida Anna nagyléai tanítónő, esperes, a dereceni lelkész és Tar Ferenc bagaméri igazgató-tanító szóltak az ifjakhoz sok szeretettel és építőn.

December 11-én tartotta meg a furtai egyház gyülekezeti napját, mely alkalommal a templomi vallásos-estén Gerzsenyi István zsákai lelkész imával, Morvay Aladár igehirdetéssel vettek részt, míg a két nembeli ifjúsághoz Molnár Vince darvasi lelkész szólt lelküket megújító erővel a vallásos-estén az ifjúsági énekkar is közreműködött; majd a vallásos-est után a községháza tanácstermében az ifjúsági egyesületek tagjai Bese Imre igazgató-tanító betanításában vallásos tárgyú színdarabokat adtak elő.

December 18-án avatta fel a *biharkeresztesi gyülekezet* megújított templomát és orgonáját. Az avató istentiszteletet Székelyhidý Béla esperes végezte, majd Tóth Kálmán helyi lelképásztor ismertette a templom és orgona megújulásának előzményeit és történetét. Vitéz Dr. Nadányi János egyházmegyei gondnok, gazdag lelkéből fakadó beszédben adta át rendeltetésének az új köntösbe öltözött templomot és a hívek áldozatos szeretetével újjáalakított kedveshangú orgonát.

DEBRECENI EGYHÁZMEGYE.

A mikepéresi lelkészválasztás ügyében a presbitérium, a gyülekezet hangulatára támaszkodva, kérte az esperestől a Dr. Lencz G. Sándor debreceni segéd-lelkész meghívása foganatosítását. Az esperes dec. 18., vasárnapra kiküldötte Mikepéresre Uray Sándor és Dr. T. Szücs Géza egyházmegyei tanácsbírákat, hol az istentisztelet végeztével a próbaszavazást el kellett rendelni, minek eredménye az lett, hogy a gyülekezet 7 szóval leszavazta a meghívást. Így az esperes meg fogja hirdetni a pályázatot a mikepéresi állásra.

Nagyheti áhítatsorozat tartatott a karácsony előtti héten a debreceni Kistemplomban, a délután 5 órás istentisztelet keretében s azzal párhuzamosan a Keresztyén Ifjúsági Egyesület nagytermében, minden este 8 órai kezdettel. Mindkét helyen Ésaías profétának az eljövendő Messiásra vonatkozó jövendölései képezték az alapigesorozatot. Az igehirdetésnek kettős célja volt: előkészület az ünnepre és az Úrasztalához. A Kistemplomban karácsony első napján D. Dr. Révész Imre püspök hirdette az Igét; ezúttal 500-an járultak a szent asztalhoz. Másodnap délelőtt a 11 órás istentisztelet keretében, mint új alkalommal, különkelyhes Úrvacsoraosztás tartatott, amikor 260-an éltek a szentjegyekkel. Óév estéjén délután 5 órakor a Nagytemplomban, továbbá újév első napján délelőtt 11 órakor a Kistemplomban, újra D. Dr. Révész Imre püspök hirdeti az Igét.

NAGYKÁROLYI EGYHÁZMEGYE.

A gebei gyülekezet meghívás útján újonnan megválasztott lelkipásztorát: Nagy Gyulát november hó 13-án iktatta be állásába Fóris Lajos, a nagykárolyi egyházmegye esperese. A hívek szeretetétől és ragaszkodásától körülvevett ifjú lelkipásztornak azt adta utra- valóul az iktató esperes, hogy a pásztornak az életét is oda kell adni a nyájért, ha azt akarja, hogy Isten gyülekezete fejlődjön és viruljon. Az ifjú lelkipásztor meghatódottan állott a gyülekezet elé s hatalmasan lenyűgözően tett bizonyosságot arról, hogy küldetését az Isten és az Ő egyháza, a nemzet és minden szent és tiszta ügy szolgálatában akarja betölteni. A szolgálat elvégzése után presbiteri díszgyűlésen adta át az esperes a templom kulcsát és az egyház pecsétjét, lelkére kötvén, hogy buzgósággal járjon mindig a nyáj élén; vezetése alatt el ne némuljon a templom harangja; prédája ne legyen a gyülekezet szekták ragadozásának s keze csak igaz ügyre üsse rá mindig a pecsétet. A pásztor és nyáj nagy öröme magyaros vendégszeretettel zárult. Isten áldása legyen rajtok.

SZATMÁRI EGYHÁZMEGYE.

December hó 7-én este Fehérgyarmaton, a Kaszinó nagytermében rendkívüli műélvezetben volt része Fehérgyarmat társadalmának. A református Nőegylet minden elismerést megérdemlő fáradozással tette lehetővé, hogy a 400 éves fennállását ünneplő debreceni református Kollégiumnak a jövő tavasszal éppen 200 esztendősi intézménye, az országos hírű Kántus 24 tagú képvisellete a Kollégium két kiváló tanárának: Dr. Nagy Sándornak, a Kollégium fáradozatlan tudós kutatójának és Szigethy Gyula főiskolai ének- és zenetanárnak vezetésével eljöhessen Fehérgyarmatra, hogy ez év október elejére Debrecenben tervezett, de a közbejött országos események miatt elmaradt ünnepségek részleteként, művészi tökéletességű irodalmi est műsorszámokban éreztesse azt a lelket, melyet az ősi Kollégium minden intézménye sugároz.

Erről a lélekről, az Alma Mater sokakat gazdagító nagy szeretetéről tett hitvallást az ünnepi estét megnyitó b. Szabó Tibor helybeli lelkipásztor. Az ünnepi műsor többi számaait a vendégek adták. Négy ízben szerepelt a Kántus. Kristálytisza készültséggel, pompás színezéssel az énekművészet remekeiből adtak elő darabokat Szigethy Gyula karnagy vezetésével, melyeknek szépsége felejthetetlen marad a jelenvoltak lelkében. Szabó Dániel IV. é. theologus Reményik Sándornak, és Erdélyben pályája derekán elhunyt költőnek, sz. Szabó Istvánnak egy-egy allegorikus költeményét szavalta el igaz átélessel. Nyíry József III. é. th. egy kuruc dalt dalolt, mély áhitatot keltve és Kéry Sándor kántusjegyző hegedűszóló adott elő nagy tetszést aratva.

Dr. Nagy Sándor tanár a debreceni Kollégium régi diákeletéből „A beregszászi legáció” címen tartott felolvasást. Solymossy József bárándi lelkipásztor kollégiumi vidám verseiből olvasott fel. Az a vidámság és kiapadhatatlan humor, amely Dr. Nagy Sándor és Solymossy József előadásában nyilatkozott, csak a legnagyobb művészek és tehetségek során található fel. A Kántus nevének varázsára összesereg-

lett közönség szíve hálával telt meg a Kollégium e kiváló reprezentánsai iránt, hogy szívük-lelkük odaadásával járják küldetésük áldott útait, hogy mentsek a multak drága, életformáló hagyományait s gyarapítsák meglevő értékeinket.

GYÁSZROVAT

Berky Sándor, nyugalmazott hajdúbagosi református lelkipásztor, élete 68. évében, rövid szenvedés után, Henczidán dec. 24-én csendesen elhunyt. Dec. 26-án temették Hajdúbagason a református templomból, három évtizedes szolgálata helyéről, előbb elköltözött hitvese és leánya hamvai mellé. Gyermekai, unokái és egy Amerikában élő fivére gyászolja. A B. F. R. A.

Gacsályi Józsefné Szeles Ida, nyugalmazott református lelkész felesége élete 63., boldog házassága 29. évében rövid szenvedés után dec. 22-én Nyíregyházán elhunyt. Ugyanott temették dec. 24-én. Férje, gyermekei, unokái, testvérei és nagyszámú rokonsága gyászolja. A B. F. R. A.

KÜLÖNFÉLÉK

D. Dr. Révész Imre püspök mindenkit kér, hogy a szokásos újesztendei jókívánásokat vele szemben mindenféle formában mellőzni szíveskedjék annál inkább, mert újév napján, igehirdetés után, kétheti szabadságra el is utazik Debrecenből s így a jókívánatokat viszonzni nem lesz módjában. — „B. ú. é. k.” megváltás címen a Csapó-utcai és a péterfiak egyházzrészek segélyakciójára 10—10 pengőt juttatott el.

Dr. Juhász Nagy Sándor negyedszázados főjegyzői jubileuma. A debreceni református egyház, egyszerű és puritán keretek között ünnepelte meg Dr. Juhász Nagy Sándor negyedszázados főjegyzői jubileumát. Az összes presbiterek egyakarattal aláírták azt az ívet, amely a méltó megemlékezést indítványozta. A presbitérium jegyzőkönyvbe iktatta a főjegyző érdemeit, melynek elfogadása után Dr. Révész Imre püspök az elnöki székéből, majd Uray Sándor a lelkészi kar nevében üdvözölte a jubiláló főjegyzőt, kinek hű szolgálata idejére esik a debreceni egyházzrészek szervezése, új lelkészi és hitoktatói állások létesítése és öt új templom építése áldott munkája. Dr. Juhász Nagy Sándor éles látással, erős karokkal s krisztusi lelkülettel irányítja és vezeti a debreceni református egyház ügyeit; az adminisztráció nehéz és felelős munkája mellett igen gyakran s áldott eredménnyel résztvesz a lelkiépítés mezején is a munkában, előadások tartásával és igehirdetéssel. Érdemeit a debreceni református egyház azzal méltányolta, hogy nevére 1000 pengős alapítványt tett a Kollégium debreceni származású szegénytanulói javára; ez az alapítvány magánosok megajánlásával azonnal 3000 pengőre emelkedett. A Debreceni Protestáns Lap is szeretettel köszönti a jubiláló főjegyzőt úgyis, mint a Lap

kitünő munkatársát; életére, további működésére és családjára Isten áldását szívünk szerint kérjük.

Dr. Györe János ünneplése. A nagykőrösi református Arany János gimnázium nyugalomba vonult kiváló tanárát méltán megérdemelt bensőséges ünneplésben részesítették december 10-én az egyházi fenntartó testület hivatott képviselői, a gimnázium, tanítóképzőintézet, a polgári iskolák tanárai, tisztelői, egykori tanítványai abból az alkalomból, hogy a dunamelléki református egyházkerületi főhatóság munkásságának elismerésül az igazgatói cím adományozásával tüntette ki. Dr. Imre Sándor egyetemi tanár, református egyházkerületi tanügyi előadó s középiskolai felügyelő személyesen adta át Dr. Györe Jánosnak a kitüntető okiratot s tolmácsolta Dr. Ravasz László püspök külön elismerő és megtisztelő üdvözlését is.

A kollégiumi jubileum ügyében az előkészítő bizottság karácsony előtti héten tartott gyűlésén úgy határozott, hogy az őszi elhalasztott jubileumot a jövő tavaszon, pontosan 1939. év június hó 2-án (pünkösd utáni pénteken) egynapos ünnepség keretében tartják meg. Minden remény megvan arra, hogy a Kormányzó úr főméltósága jelen lesz az ünnepélyen, melyet kedvező idő esetén a Kollégium udvarán, kedvezőtlen idő esetén pedig a Nagytemplomban rendeznének meg. Délelőtt folyamán az ünnepi istentisztelet és egyházkerületi közgyűlés tartatnék meg; aznap délután pedig a tiszteletbeli doktorok ünnepélyes fölvatására kerülne a sor. Az egyetem előtti szobrok leleplezése és az egyetemi templom alapkövetétele előzőleg meg fog történni. Az egyetemi templom építése az őszi folyamán nagy erővel haladt előre; a falak csaknem egészen fel vannak emelve. Remény van rá, hogy az egyetemi templom épülete az új tanévre készen fog állani. Mindnyájunk imádságos óhaja vágyakozik ez után.

HIVATALOS ÉRTESÍTÉS

A tiszántúli református egyházkerület püspöki hivatalától.

5354—1938. szám.

KÖRLEVÉL

a kebelbeli gyülekezetek presbitériumaihoz és lelkipásztoraihoz, valamint összes iskoláink igazgatóihoz.

Többfelől jutottak tudomásomra olyan jelenségek, amelyek szükségessé teszik, hogy minden, ez ügyben illetékes és felelős atyámfianak emlékezetébe idézzem az Egyetemes Konvent 1936. évi 63. számú jegyzőkönyvi pontjában található következő elvi állásfoglalást:

„Az Egyetemes Konvent kimondja, hogy ...bálok rendezését... nem tartja egyházi testületek tennivalói közé tartozónak, sőt azt a mai viszonyok között aggályosnak minősíti; egyébként pedig nagyon óhajtaná e tekintetben egységes egyháztársadalmi közvélemény kialakulását.”

Méltóztassék tudomásulvenni, hogy ehhez a magam részéről minden következmény levonásával a legszigorúbban ragaszkodni kívánok mind egyházi, mind iskolai vonatkozásban (ideértve a református nevet viselő ifjúsági vagy bármilyen egyéb egyesületeket is). Gondom lesz rá, hogy ebben a tekintetben mielőbb olyan intézkedések történjenek az illetékes hatóságok részéről, amelyeknek alapján azok ellen, akik ezzel az egyedül helyes református keresztyén állásponttal ma is egészen érthetetlen közönnyel szembehelyez-

kednek, fegyelmi úton is el lehessen járni. Addig is azonban, amíg ez megtörténhetnék, szükségesnek tartom kijelenteni, hogy ilyen esetekben a bálrendezésért felelős tényezőkkel semmiféle hivatalos vagy testvéri szolidaritást nem vállalok és a súlyosan káros, néha botrányossá is válható erkölcsi következményekért a felelősséget Isten és az Anyaszentegyház színe előtt kizárólag reájuk hárítom.

Meg kívánom jegyezni, hogy oly esetekben, amikor valamely iskola szegény tanulóinak segélyezésére nem maga az illető egyház vagy iskola, hanem egy jüggellen társadalmi szervezet rendez évek óta bevett szokás szerint családiásabb jellegű táncmulatságot, ezt a szokást átmenetileg még elfogadhatónak tartom, de már most ki kell fejeznem azt a nézetemet, hogy még az ilyen gyakorlatban is látok református keresztyén szempontból, főként pedig az iskoláknak mindenestől az egyház testéhez tartozása szempontjából meggondolandó vonásokat, s ennek következtében itt is azt tartom kívánatosnak, hogy szegény és jóra való tanulóink segélyezésének a református iskola céljához és a református társadalmat kötelező puritán komolysághoz hozzáillőbb módjai kerestessenek.

Debrecen, 1938 december 24.

Atyafiságos tisztelettel:

Dr. Révész Imre,
püspök.

A tiszántúli református egyházkerület középiskolai vallástanárképesítő bizottságától.

5930—1938. szám.

HIRDETÉMÉNY

a legközelebbi vallástanári vizsgára vonatkozólag.

A tiszántúli református egyházkerület Püspökének, mint a Vallástanárképesítő Bizottság elnökének megbízásából tudatom a vallástanári vizsgálat után érdeklődőkkel az alábbiakat:

a) A legközelebbi vallástanárképesítő vizsgálat Debrecenben, a második lelkészsképesítő vizsga után 1939 febr. 20. és következő napjain fog tartatni, éspedig a zárthelyi írásbeli vizsga február 20-án délelőtt 9 órakor a Kollégium kistanácstermében, a próbatanítás február 21-én, szükség esetén február 22-én délelőtt a református gimnáziumban (illetve, amennyiben női jelentkező is lesz, a Dóczy-intézet leánygimnáziumában), a tanterv szerinti vallástanítási órák, a szóbeli vizsgálat február 21-én, szükség esetén 22-én a Kollégium kistanácstermében délután 3 órai kezdettel.

b) A vizsgálatra vonatkozó tájékoztató iránt a vizsgálat előadójához (Dr. Csikesz Sándor egyetemi professzor, Debrecen, Kollégium) kell fordulni.

c) A vizsgálat iránti kérvény a tájékoztatóban megjelölt mellékletekkel felszerelten a Tiszántúli Református Egyházkerület Püspökéhez címezve 1939 január 10-ig küldendő be Debrecenbe. A kérvényhez mellékelni kell a feladóvevényt, amely szerint a jelölt a 60 P vizsgálati díjat és a 6 P bizonyítvány díjat a tiszántúli református egyházkerület pénztárába (Debrecen, Kollégium) az összeg rendelkezésére megjelölésével beküldötte. A díjak befizetése nélkül az Egyetemes Konvent 126—1932. sz. határozata értelmében senki vizsgálatra nem bocsátható.

d) A vizsgálatra állani kívánó jelöltek közöljék pontos címüket is, hogy a próbatanítás tárgya velük 1939 január 20-ig közölhető legyen, viszont a jelöltek tartoznak a kidolgozott próbatanítást három gépirásos példányban, mindhárom külön-külön félkemény (karton) fedélben 1939 január 31-én déli 12 óráig ajánlott levélben a vizsgálat előadójához megküldeni.

e) A vizsgálatra állani szándékozók személyesen jelentkeznek február 20-án reggel 1/9 órakor a Kollégium kistanácstermében a vizsgálat előadójánál, aki a részletes vizsgabeosztást közölni fogja a jelöltekkel.

f) A jelölteknek előre-gondoskodhatás céljából emlékeztetése hozzuk, hogy az oklevélre az újabb bélyegilletéki szabályzat értelmében 10 P-s okmánybélyeg ragasztandó, amit a jelentkezés alkalmával mindenki beadni tartozik.

Debrecen, 1938 december 13.

Elnöki megbízásból:

Dr. Csikesz Sándor,
egyetemi professzor,
a vallástanárképesítő bizottság
előadója.

A tiszántúli református egyházkerület püspökétől.

5988—1938. szám.

K Ö R L E V É L

a nagytiszteletű Esperes urakhoz.

A m. kir. vallás- és közoktatásügyi minisztérium 7822—1938. II. ü. o. szám alatt kelt leirata alapján tudomásulvétel és alkalmazkodás céljából közlöm. hogy az Egyházi Törvények VI. tc. 141. §-ának utolsó bekezdése értelmében az állami fizetéskiegészítésben részesülő lelkészre vonatkozólag a vallás- és közoktatásügyi Miniszterrel nem csupán a felfüggesztést megszüntető, de már az azt kimondó végzést is közölni kell. Felhívom a nagytiszteletű Esperes urakat, hogy a jövőben — figyelemmel az idézett egyházi törvény rendelkezésére — a lelkészek felfüggesztését és a felfüggesztés megszüntetését a vonatkozó végzés szövegének csatolása mellett, a Nagyméltóságú és Főtiszteletű Konventi Elnökséghez hivatalom útján haladéknélkül jelentsek be. Minthogy a Pénzügyminiszter úr 1934. évi január hó 31-én 1554—1933. IV. a) szám alatt kelt állásfoglalása értelmében a felfüggesztés tartamára a lelkési kongruának és korpótléknak legfeljebb 50%-a engedélyezhető, de ez a százalék sem lehet több, mint a felfüggesztés tartama alatt tényleg élvezett helyi javadalom megfelelő százaléka; ennél fogva kérem, hogy a jövőben valahányszor a jegyzelmi ügyekben hozott végzések vagy ítéletek a kongrua vagy korpótlék szempontjából ide bejelentettek, az illetékes Esperes urak azt is jelentsek, hogy a lelkész részére felfüggesztése tartamára helyi javadalmának hányadrésze, illetőleg hány %-a engedélyeztetett.

Debrecen, 1938 december 18.

Dr. Révész Imre,
püspök.

A tiszántúli református egyházkerület püspökétől.

6086—1938. szám.

K Ö R L E V É L

a nagytiszteletű Lelkipásztor urakhoz.

Az 1938. évi XIII. tc.-ben szervezett mezőgazdasági középiskola a mezőgazdaság fejlődése, a földműves társadalom és a kisgazda közönség megváltozott viszonyai elé új irányokat szabott. Az iskolarendszerünk korszerű átalakulása új feladatok elé állította gimnáziumainkat. A református egyház nem zárkozhatik el az elől, hogy az általa fenntartott gimnáziumok mellett, vagy azokkal kapcsolatban mezőgazdasági középiskolát állítson fel.

Nem szükséges rámutatnom arra, hogy milyen nagy horderejű célt fog szolgálni, ha a nemzetnevelésnek és gazdasági politikának felbecsülhetetlen intézménye létesítésében részt vehet egyházunk is. Ezért kívánatosnak tartom egyházközségeink érdeklődésének felkeltését, rámutatva arra, hogy milyen fontos érdekek fűződnek református jellegű mezőgazdasági középiskolák felállításához.

Felkérem a nagytiszteletű Lelkipásztor urakat, méltóztassanak a bölcs vezetésük alatt álló minden nagyobb gyülekezethez ilyen értelmű felhívást intézni és ennek eredményéről hivatalomhoz az esperesi hivatal útján olyan időben jelentést tenni, hogy az ügyet az egyetemes tanügyi bizottság 1939. évi tavaszi ülése elé kellő időben felterjeszthessem.

Debrecen, 1938 december 23.

Atyafiságos tisztelettel:

Dr. Révész Imre,
püspök.

Pályázati hirdetmények

A debreceni református Kollégium igazgatótanácsának elnöksége pályázatot hirdet a gimnáziumban egy lemondás folytán megüresedett matematika-fizika szakcsoportú helyettes tanári tanszékre. A kinevezendő helyettes tanár javadalma a nemállami tanszemélyzet részére megállapított javadalommal azonos. A Tiszántúli Református Egyházkerület Elnökségéhez címzett és szabályszerűen felszerelt folyamodványok 1939 január hó 16-án délig a Református Gimnázium Igazgatóságának címére (Debrecen) küldendők be. Dr. Révész Imre s. k. püspök, Dr. Kun Sándor s. k. igazgató.

A Kisújszállási református egyháztanács helyettes férfitanítót keres folyó tanév végéig a várostól cca 12 km. távolságra lévő külhatári Lipcsey iskolájához. Fizetés 20%-a az Egyháztól, a többi államsegély. Kötelesség a reábizandó osztályok és az ismétlőiskola osztályainak tanítása, belmissziói munkákban való segédkezés, esetleg leventeoktatás. Pályázati határidő e hirdetés megjelenésétől számított 21 nap. Állás választás után azonnal elfoglalandó. Szabályszerűen felszerelt pályázati kérvények válaszbelveges borítékkal ellátva Bucsay László református lelkész, iskolaszéki elnök, Kisújszállás címre küldendők.

Az Országos Református Tanáregyesület és az Országos Evangélikus Tanáregyesület közös tankönyv bizottsága pályázatot hirdet a református és evangélikus gimnáziumok és leánygimnáziumok I., II. és III. osztályaiban használandó, az új tanterv szerint készült földrajzi tankönyvekre. A pályázat titkos. Jelíges levéllel ellátott pályaművek 1939. évi március hó 15-ig adandók be a Debreceni Református Gimnázium Igazgatóságához. A pályadíjnyertes mű Debrecen sz. kir. város és a Tiszántúli református egyházkerület könyvnyomda-vállalatának tulajdonába megy át. A szerzői díj a tankönyv eladási árának 10%-a, amit az említett könyvkiadó-vállalat az illető szerzőnek a teljes kiadás után a tankönyv megjelenésekor folyósít.

Debrecen, 1938 december 20.

Az ORTE és OETE közös tankönyv bizottsága nevében:

Dr. Papp Ferenc s. k.

Dr. Bánkúti Dezső s. k.

A MÁV vonatok érkezési és indulási ideje Debrecen állomáson.

Érvényes 1938. évi október hó 2-től.

A vonat		HOVÁ	A vonat		HONNAN
neme	indul		neme	érkezik	
szgy.	1-50	Bpest keleti	sz.	4-40	Bpest nyugati
sz.	4-55	Nyírábrány	..	7-00	Tiszalök
..	5-02	Szerencs	..	7-07	Nyírábrány
..	5-08	Füzesabony	..	7-10	Tiszafüred
..	5-20	Tiszalök	..	7-20	Nagykeréki
..	5-45	Nyíregyháza	..	7-27	Nyíregyháza
..	6-01	Balmazújváros	..	7-30	Bpest keleti
t.	6-29	Nagykeréki	t.	7-45	Nagyléta-Vértes
sz.	6-32	Püspökladány	m.	7-55	Balmazújváros
gy.	7-35	Bpest nyugati	sz.	8-35	Tiszalök
m.	7-40	Hajdúnánás	..	8-50	Püspökladány
sz.	7-58	Nagyléta-Vértes	..	9-00	Szerencs
m.	8-00	Szerencs	..	10-13	Nagyléta-Vértes
t.	8-10	Nyírábrány	m.	11-25	Hajdúnánás
m.	9-29	Derecske	sz.	11-26	Szerencs
..	11-50	Bpest nyugati	..	11-35	Derecske
gy.	11-53	Nyíregyháza	v.	11-36	Nyírábrány
m.	12-10	Füzesabony	gy.	11-46	Bpest nyugati
sz.	12-27	Tiszalök	m.	12-26	Füzesabony
..	12-30	Nyírábrány	sz.	13-52	Bpest nyugati
..	13-22	Bpest nyugati	t.	14-15	Nagykeréki
m.	13-25	Nagyléta-Vértes	m.	14-26	Szerencs
sz.	14-27	Szerencs	Ágy-s	15-24	Bpest keleti
..	14-30	Tiszalök	t.	15-37	Tiszalök
..	14-32	Nyírábrány	m.	16-45	Balmazújváros
..	14-35	Nagykeréki	v.	16-54	Nyírábrány
m.	14-38	Balmazújváros	m.	16-55	Nagyléta-Vértes
..	14-38	Füzesabony	gy.	17-04	Nyíregyháza
Ágy-s	15-26	Nyíregyháza	sz.	18-25	Nagykeréki
gy.	17-11	Bpest nyugati	gy.	18-35	Bpest nyugati
m.	18-43	Nyírábrány	m.	18-39	Nyíregyháza
v.	18-45	Tiszalök	..	20-08	Füzesabony
sz.	18-48	Szerencs	sz.	20-42	Tiszalök
..	18-58	Nagykeréki	Ágy-m.	20-43	Nyíregyháza
..	19-00	Tiszafüred	s.	21-23	Bpest nyugati
t.	19-30	Nagyléta-Vértes	m.	21-25	Nyírábrány
Ágy-s	20-45	Bpest keleti	sz.	21-35	Szerencs
sz.	21-36	Nyíregyháza			
..	22-00	Bpest nyugati			

Református lelkészek részére palástot és süveget

legszebb kivitelben, legolcsóbban, kedvező fizetési feltételekkel készít megrendelésre (református iparos) református papi- és úriszabó **HÓDMEZŐVÁSÁRHELY.**

Szénási Sándor

100-féle cikket vásárolhat,
de csak egy helyen fizeti havi részletekben,
ha szükségletét

az „UNIO“ Központi Hiteliroda

cégei útján szerzi be.

Hitelrendszerünk kényelmes, olcsó és megbízható. — Vásárlásra jogosító igazolványa, ha még nincs, igényelje irodánkban:

Piac u. 44. Marx-féle ház, földszint.

Földek, házak, telkek
eladása, vétel, bérlete

ügyében forduljon bizalommal

Dienes József

O. F. B. ingatlanforgalmi irodájához

DEBRECEN, Bethlen-utca 21. szám

123 megbízható cégnél

nyújt vásárlási lehetőséget! Egy helyen jelent fizetési kötelezettséget! A havonta megújuló állandó továbbvásárolhatóság jogával!

a „Takarékosság“ Kereskedelmi R.-T.

bevásárlási rendszere, mely a mai gazdasági helyzet legmegfelelőbb beszerzési módját biztosítja a vásárlóközönség számára

A „TAKARÉKOSSÁG“ vásárlási igazolványai és utalványai a „Takarékosság“ igazgatóságánál igényelhetők

Debrecen, Deák Ferenc-u. 6. sz.

SESZTINA LAJOS

Alapította 1819-ben Sesztina János. vasnagykereskedése
Telefon 20-06. és 15-48. Debrecen.

Kitűnő fűtőképességű magyar „Perpetuum“-kályhák.

Magyar gyártmányú zománc-edények,
zsír-bödönök, dísznövelő-kések, húsvágó-gépek.

Jándi református egyházközségnek szállított 598 kilogrammos „Gróf Bethlen István-harang“

ÜGYELJÜNK A KERESZTNÉVRE!

Kellemes újévi ünnepeket kíván

MAGYARORSZÁG ARANYKOSZORÚS
HARANGÖNTŐ MESTERE

Szlezák László

harang- és ércöntőde, harangfelszerelési és haranglábgyára

Budapest, XIII., Petneházy-u. 78.

(Frangepán-u. mellett)

SAJÁT HÁZI
Telefon: 291-3-53

KITÜNTETVE: Párisi világkiállításon díszoklevéllel, 8 nagy arany- és 1 ezüstéremmel, több állami díszoklevéllel

Mielőtt harangot rendelnének, forduljanak teljes bizalommal a régi és megbízható céghez!!!

SZÁMTALAN ELISMERŐ LEVÉL!

Előnyös fizetési feltételek!
Költségteljes és kiszállítás díjtalan!